

СЕКЦІЯ III. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

ТЕОРЕТИЧНИЙ КОНСТРУКТ ВІРИ ЯК ПСИХОДУХОВНОГО ФЕНОМЕНУ

Бугерко Ярослава Миколаївна

канд. психол. наук, доцент

Західноукраїнський національний університет, Україна

Лукач Людмила Андріївна

магістр

Західноукраїнський національний університет, Україна

В сучасну епоху постмодерну соціогуманітарне знання стало центром суперечливих тенденцій: зберігається традиційне тяжіння науки до раціоналізму в поєднанні з постмодерністським плюралізмом і відмовою від стандартів. Особливо яскраво зазначені тенденції проявляються при вивченні такого складного феномена психодуховного життя людини як віра. В переважній більшості наукових досліджень зберігається гносеологічне розуміння зазначеного явища, однак все частіше появляються спроби узагальнити феноменологічні прояви віри в онтологічному, гносеологічному, аксіологічному вимірах.

Український дослідник В.П. Москалець визначає віру як «інтегративне, ціннісно-орієнтаційне утворення психіки людини; у ній представлені всі основні психічні феномени: пізнавально-мисленнєві, уявно-фантазійні, емоційні, вольові, несвідомі» [1]. Аналіз наукових розвідок з проблематики віри, показує, що до її характерних властивостей відносять: домінування почуттів над раціо, підсвідоме підґрунтя віри і її незалежність від волі, сенсовість, емоційність і чуттєвість, діяльнісно-вольовий характер, особистісне ставлення до предмета віри.

Водночас варто зауважити, що психологічне розуміння зазначеного поняття не є однозначним. Віра трактується як емоційно-ціннісне ставлення до чогось або когось, психологічне підґрунтя будь-якої діяльності людини, переконаність у можливості реалізації окресленої ідеї, здійсненності певних можливостей, як внутрішня установка людини, риса характеру [2]. Її відносять до різних сторін психічної дійсності – до структурних компонентів свідомості, особистості, до сфери почуттів, емоційних відносин, орієнтацій, установок та ін. Таким чином вона ніби «розчиняється» в різних явищах, стаючи всім і нічим, а її психологічна сутність вислизає з поля зору дослідників. Все це вказує на необхідність методологічного підходу до розгляду цього психодуховного феномену. Виділимо основні складові віри як психодуховного феномену людини (рис.1)

Чуттєво-іраціональна складова віри

Раціонально-дієва складова віри

Рис.1. Віра як психічна реальність внутрішнього світу людини

Використання циклічно-вчинкового підходу забезпечує цілісний інтегрований підхід до розуміння природи віри, розширює грані пізнання і глибину осмислення даного феномену, дає ту методологічну основу вивчення, котра виходить з уявлень про межові, кінцеві смисли буття і сенси життя людини, її роль і призначення в цьому світі.

Список використаних джерел:

1. Москалець, В.П. (2004). Психологія релігії : посіб. К.: Академвидав.
2. Климишин, О. І. (2010). Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід. Івано-Франківськ : Гостинець.